PROJECT WORK

ON

INDIAN CONSTITUTION

PROJECT Submitted by:

1) K. Anusha

2) H. Swetha Nagu

3) P. Supriya

4) K. Bhavani

5) CH. Priyanka

6) M. Ramya

Course Code: POL2019-20

* భారత రాజ్యాంగము *

ఉపోద్ఘాతము: భారత రాజ్యాంగము 26 జనవరి 1950 న అమల్లోకి తేబడింది. ఆ రోజున ప్రపంచానికి భారతదేశం నూతన గణరాజ్యం (రిపబ్లిక్) గా ప్రకటించబడింది. భారత రాజ్యాంగము, రాజకీయ పరిణామాలు (Political evolution) వల్ల ఏర్పడింది కాదు. ప్రముఖులైన ప్రజా ప్రతినిధులతో కూడిన కమిటీ చేసిన పరిశోధనలు, సమాలోచనల మూలంగా ఏర్పడినట్టిది. అప్పటికే అమలుగా ఉన్న పరిపాలనా పద్ధతులను మెరుగు పరచడంచి, "రాజ్యాంగ నిర్మాణ శాసన సభలో" ని సభ్యులు వివేకంతో కూడిన ఆలోచనా ధీరణుల వల్ల మన రాజ్యాంగము రూపుదిద్దు నికి బడింది. ఈ వాస్తవం గ్రహించడానికి, భారత రాజ్యాంగ పరిణామాలను అర్థం చేసుకోవడానికి అప్పటికే అమలుగా వున్న పరిపాలనా శాసనాలను అధ్యయనం చేయాలి.

రాజ్యాంగము అంటే ఏమిటి:

"వేడే" అనే న్యాయశాస్త్ర పండితుడు, రాజ్యాంగం, అనేపదం, రెండు అర్థాల్లో వాడబడుతున్నదని పేర్కొన్నాడు. ఇది ఒక దేశ సమాగ్ర ప్రభుత్వ నిర్మాణ వ్యవస్థను వివరించడానికి, ప్రభుత్వమును స్థాపించుటకు ప్రయోజనకరించుటకు, పరిపాలించుటకు అవసరమైన నియమాల సంకలనమని పేర్కొన్నారు.

కార్ల్‌జె. ఫెడరిక్. తన పుస్తకము "Constitutional Government and Democracy" లో ఇలా అభిప్రాయపడ్డారు.

(1) ఆంధ్రిక పరమైనవి,

(2) శాసనిక పరమైనవి మరియు.

(3) చారిత్రక పరమైనవి.

రాజ్యాంగ శాసనం.

రాజ్యాంగం అనేకమంది మారిరిగానే రాజ్యాంగ శాసనానికి కూడా ఖచ్చితమైన నిర్వచనమంటూ లేదు. సాధారణంగా ఈ పదబంధం ప్రభుత్వాలని ముఖ్యమైన అంగాల నిర్మాణమును క్రమబద్ధీకరించుటకు (Rules which regulate the structure of the principal organs of the Govt) వాటిలో ఒకదానికి మరొక దానితో గల అంతర్ సంబంధాలను చెప్పేవిగాను, ఆ అంగాల ప్రధాన కర్తవ్యాలను తెలియ చెప్పేవిగాను, అంటుంది.

భారత రాజ్యాంగంలోని ముఖ్యాంశాలు

మన రాజ్యాంగంలోని అనేక నిబంధనలు ప్రపంచంలోని వివిధ రాజ్యాంగాల నుండి అరువు తెచ్చుకున్నవి. డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ రాజ్యాంగ శాసన సభ చర్చ సందర్భములో ఇలా అభిప్రాయపడ్డారు. ఇతి గత 55 సంవత్సరాలుగా ప్రతికూల పరిస్థితులున్నప్పటికీ మన రాజ్యాంగం కాలపరీక్షకు నిలబడింది. మన రాజ్యాంగంలో ఇంకెలా ప్రభుత్వం చట్టము, 1935 లోని అనేక అంశాలు యథాతథంగా చేర్చబడింది.

మనది సుదీర్ఘ రాజ్యాంగము:-

మన భారత రాజ్యాంగం ప్రపంచంలోని, వ్యాత రాజ్యాంగాలలో పెద్దది, దీనిని ప్రతిపాదించే నాటికి ఇందులో 22 భాగాలుగా విభజించబడి, 395 ఆర్టికల్సు, 9 షెడ్యూల్స్ వున్నాయి. అనేక కేరాణములచే 2006 సం॥ ఆగస్టు 15వ తేదీ నాటికి ఈ రాజ్యాంగంలో 444 ఆర్టికల్సు, 12 షెడ్యూల్స్ వున్నాయి 15వ తేదీకి సుమారు 94 సార్లు భారత రాజ్యాంగము సవరించబడినది.

(i) రాజ్యాంగ రూపకర్తలు ప్రపంచంలోని వివిధ రాజ్యాంగాలను తులనాత్మకంగా అధ్యయనము చేసిన తరువాత రూపొందించారు. కాబట్టి మన్నులు లేకపోలు, పొరపాట్లు (pitfalls or loop holes, or defects) లేకుండా ఉండుటకు కేవలం, ఇతర రాజ్యాంగాలలోని లోపాలను నివారించడమును కాబట్టి చేర్చారు.

(ii) వాస్తవం కలిగిన రాజ్యాంగము యూనిటరీగానే ప్రాథమిక హక్కుల అధ్యయనం పెర్లాయు రాజ్యాంగాన్ని అనుసరించి, రాష్ట్ర విధాన ఆదేశిక సూత్రాలు ఐర్లాండ్ రాజ్యాంగాన్ని అనుసరించి, మరియు ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టము 1935 ననుసరించి, యుక్తమైన నిబంధనలు, బ్రిటిష్ శాసనమును అనుసరించి పార్లమెంటరీ సమాఖ్య ప్రభుత్వము (Parliamentary form of Government) కాబట్టి చేర్చడం జరిగింది. బ్రిటిష్ వారు ఉత్పత్తించిన "రాజ్యపూర్వక రాజ్యాంగం" కేవలం

(iii) భారతదేశం సమస్యలను, సన్నివేశములను బట్టి వివిధ భాషలు, షెడ్యూల్డ్ కులాలు, తెగలు, వెనుకబడిన వర్గాలు అంటే అనేక సమస్యలు వున్నాయి. కనుక ఈ సమస్యలను తీర్చడానికి ప్రత్యేక నిబంధనలు అవసరమయ్యాయి.

(iv) రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కులు, రాజ్య విధాన ఆదేశిక సూత్రాలు విస్తృతంగా చర్చించబడ్డాయి. రాజ్యాంగం హామీ ఇచ్చిన ప్రాథమిక హక్కులు, శాసనిక హక్కులు ఇతర రాజ్యాంగాలలో పొందుపరచబడిన హక్కుల కంటే చాలా విస్తృతమైనవి. ఆదేశిక సూత్రాలు శాసన రీత్యా అమలుపరచదగినవి కానప్పటికీ, భావి ప్రభుత్వాలు వాటి నొప్పదనాన్ని రాజ్యాంగంలోని నాల్గవ భాగములో చేర్చబడి వున్నాయి.

(v) భారత రాజ్యాంగములో, శాసన నిర్మాణ, పరిపాలన, ఆర్థిక సంబంధాలు కేంద్ర, రాష్ట్రాల మధ్య ఎలా ఉండాలో, ఆ నిబంధనలను విస్తృతంగా వివరించబడినవి.

(vi) రాజ్యాంగం, న్యాయపాలన, ప్రభుత్వ సర్వీసులు, 'ఎన్నిక్' సర్వీసు తదితరాలను ఎన్నికల తదితరాలను, ఎన్నికలు మొదలగు వాటిని సవివరంగా చర్చించినది.

2. పార్లమెంటరీ నమూనా ప్రభుత్వము

భారతదేశము, రాష్ట్రపతి అధిపతిగా వుండే పార్లమెంటరీ నమూనా ప్రభుత్వమును ఎంపిక చేసుకొన్నది. దీనికి "భారతదేశపు రాష్ట్రపతి" నామ మాత్రపు అధికారిగా ఉంటారు. కేవలము, రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ప్రతిపక్ష పద్ధతిని ఉపయోగించారు. ఇటువంటి ప్రభుత్వంలో వాస్తవ అధికారాలు, ప్రధాన మంత్రి పట్టే ఉంటాయి. ప్రధాన మంత్రి మంత్రి మండలికి అధిపతిగా వుంటాడు.

3. రాజ్యాంగ ఉపకారిత :

భారత రాజ్యాంగములోని ఉపకారిత భారతదేశము, సార్వభౌమ్య, సామ్యవాద, లౌకిక, ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యాంగముగా ఉండాలని నిబంధిస్తుంది. భారత ప్రభుత్వము భారత ప్రజలచేత ఎంపిక చేయబడి ప్రజల పేరుపై పాలింపబడుచున్నది. ఇందులోని 'సార్వభౌమ్య' అను పదము ద్వారా భారతదేశము ఇంకెంత మాత్రము విదేశాలకు సామంతా రాజ్యము కాదని అది 'సర్వసత్తాక రాజ్యము'ని సూచిస్తున్నది. "ఉపకారిత"నే "ప్రస్తావన" అని కూడా అందురు.

4. రాజ్యాంగం దృఢత్వంతో మరియు సరళీయతో కూడిన విలక్షణమైన తలయిక. భారత రాజ్యాంగము దృఢత్వము మరియు సరళత్వంతో కూడిన విలక్షణ తలయిక గల రాజ్యాంగముగా చెప్పుతుంటారు. ఈ లక్షణం రాజ్యాంగమునకు చేసే సవరణ ప్రక్రియకు సంబంధించినది. 'సర్ ఐవర్ జెన్నింగ్స్' 6ను ప్రఖ్యాత రాజకీయ నిపుణుడు మన రాజ్యాంగమును దృఢత్వంతో కూడిన రాజ్యాంగముగా అభివర్ణించారు.

5. రాజ్యాంగం 3వ భాగము ప్రాథమిక హక్కులను గురించి వివరించుట:-

రాజ్యాంగము యొక్క 3వ భాగము ద్వారా ప్రాథమిక హక్కులకు గ్యారంటీ ఇవ్వబడినది. ఇది పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య విలక్షణ లక్షణం. ప్రాథమిక హక్కులనన్నింటిని భారత ప్రజలు వినియోగించుకొనవచ్చును. అన్ని ప్రాథమిక హక్కులు భారత పౌరులకు లభ్యము. అయితే పౌరులు కానివారికి కొన్ని ప్రాథమిక హక్కులు మాత్రమే అభిస్తాయి.

ఈ ప్రాథమిక హక్కులు ప్రజల సంక్షేమము కేసం అవసరమయినవి:

ప్రత్యుపాయము (Remedy) లేకుండా హక్కు నిష్ఫలము. కాబట్టి ప్రాథమిక హక్కుల ఉల్లంఘనను నివారించడానికి పలు ప్రత్యుపాయములను రాజ్యాంగములో పొందుపరచడం జరిగింది. ప్రభుత్వము ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘించినప్పుడు పౌరుడు 226వ ఆర్టికల్ క్రింద హైకోర్టును, 32వ ఆర్టికల్ క్రింద సుప్రీమ్ కోర్టును ఆశ్రయించి పరిహారము కోరవచ్చును.

రాజ్యాంగము ఈ రెండు కోర్టులకు (High Court/ Supreme Court)

(1) హైబియస్ కార్పస్ (బందీ (ఉత్పత్తి పరిచ అధికారి) చెరసాలలో ఉంచిన అధికారికి, లేదా అక్రమంగా బందించి ఉంచిన వ్యక్తికి ఆన స్వాధీనంలో ఉన్న ఖైదీని తెచ్చిచూపే. అతనిని నిర్బంధించిన చేరణ-ముని వ్యక్తపరచవలసిందిగా కోరుతూ హైకోర్టు/సుప్రీంకోర్టు జారీ చేసిన ఆజ్ఞాపత్రము.

(2) మాండమస్ - ప్రధాన న్యాయస్థానం, ఆన క్రింది న్యాయస్థానానికి జారీ చేసే ఆజ్ఞాపత్రం

(3) ప్రోహిబిషన్ - అనగా ఒక దాహా విచారణ జరిపే అధికారం దానికి లేదని క్రింది కోర్టును ఉన్నత (కోర్టును) న్యాయస్థానం నిషేధిస్తూ చేసిన ఉత్తరువు.

(4) సెర్షియోరారీ - (ఉత్ప్రేరణ అధికారి) క్రింది కోర్టులోని వ్యాజ్యమును హైకోర్టుకు/సుప్రీంకోర్టుకు పంపమని చేసిన ఉత్తరువు.

(5) కోవారంట్ (అధికార పృచ్ఛ) ఒక వ్యక్తిని అతని అధికారానికి ఆధార పత్రాన్ని చూపించమని అడుగుతూ హైకోర్టు/సుప్రీంకోర్టు వారు పంపే లాఖీదు.

అనే ఈ అయిదు రకాల రిట్లను జారీ చేసే అధికారాన్ని రాజ్యాంగం హైకోర్టు/సుప్రీంకోర్టులకు సంక్రమింప చేసింది. అంత మాత్రాన ప్రాథమిక హక్కులు సంపూర్ణమైనవి కావు. అవి కొన్ని యుక్తమైన నిర్బంధనలకు లోబడి ఉంటాయి. వ్యక్తిగత హక్కులకు సమానత్వమును తీసుకురా-వడానికి ఈ పరిమితులు ఉపయోగ పడును.

6. రాష్ట్ర విధాన సభ ప్రత్యేక సూత్రాలు.

భారత రాజ్యాంగములోని భాగము IV రాష్ట్ర విధానము ప్రత్యేక సూత్రాలను గురించి వివరిస్తుంది. (ప్రభుత్వాలు సాధించవలసిన లక్ష్యాలు, ఉద్దేశాలను గురించి ఈ సూత్రాలు వివరిస్తున్నాయి. మార్గదర్శక సూత్రాలు న్యాయస్థానాల ద్వారా అమలుపరచబడినవి మరియు 1971 వరకు సుప్రీంకోర్టు ప్రాథమిక హక్కులు, ఆదేశిక సూత్రాలకన్న ముఖ్యమైనవి భావించేది. కాని 1971 లో 25వ రాజ్యాంగ సవరణ మరియు 1976 లో 42వ రాజ్యాంగ సవరణ ఆదేశిక సూత్రాలు ప్రాథమిక హక్కుల కంటే ముఖ్యమైనవని భావించింది. అయితే ప్రస్తుతము సుప్రీంకోర్టు తీర్పుల ప్రకారము ఈ రెండును, సమాన మైనవి. ఒక దానిని మరొక దానితో సమన్వయించుకోవాలి.

7. ప్రాథమిక విధులు.

రాజ్యాంగములోని 51-A ఆర్టికిల్ ప్రాథమిక విధులను తెలిపి వివరిస్తుంది. ఇది 1976 లోని 42వ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా రాజ్యాంగములోనికి చేర్చబడినది. అప్పటి సోవియట్ యూనియన్ (U.S.S.R) రాజ్యాంగము ను అనుసరించి దీనిలోకి ప్రాథమిక విధులను రాజ్యాంగములో చేర్చడం జరిగింది. 51-A ఆర్టికిల్ పౌరుల విధులను గురించి తెలియజేస్తున్నది. ఈ ఆర్టికిల్ లో 10 ప్రాథమిక విధులు కలవు. ఇవి ప్రాథమిక హక్కులు చుట్టూ పరిభ్రమిస్తుంటాయి. వీటిని న్యాయస్థానాల ద్వారా అమలుపరచడానికి వీలుకాదు.

8. పీఠభూములతో తూర్పున సమాఖ్య వ్యవస్థ.

భారత రాజ్యాంగము స్వభావమును గురించి వివరించుము. కొలత యందు దీనిని "ఫెడరల్ సమాఖ్య మరియు రాజ్యాంగము" గనే యందును కొందరు దీనిని "క్వాసి ఫెడరల్ రాజ్యాంగము" అనుచుందురు. చాలా యందు యుద్ధం, యన రాజ్యాంగమును "యూనిటరీ మరియు రాజ్యాంగము" గా పేర్కొంటారు. ఫెడరల్ మరియు విధానంలో రెండు అంగములను అధికారాలు, కేంద్ర (యూనియన్, రాష్ట్ర) (యూనియన్ మధ్య విభజించబడి ఉంటాయి. అప్పుడు శాసన నిర్మాణ, పరిపాలన, ఆర్థిక వివరాలలో కేంద్రం ఉలవర్తన మరియు ఉంటుంది.

9. యవ్వనస్థులకు ఓటు హక్కు:

భారత రాజ్యాంగము ఎలాంటి వివక్షత లేకుండా కులం, మతం, లింగ భేదం చూడకుండా, పన్నులు కట్టే ప్రతి పౌరుడు ఓటు హక్కు కలిగి ఉంటుంది. 18 సంవత్సరాలు నిండిన యువజనులందరికీ ఓటు హక్కు కల్పించింది. భారతదేశ న్యాయస్థానము ఏర్పరచిన నిష్పక్షపాతమైన ఒక అంశాలను పరిగణిస్తే, మిక్కిలి గమనార్హం.

భారతదేశంలోని 18 సంవత్సరాలు దాటినట్లైతే, ప్రతి ఓటర్లు, శాసనసభలకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకోవచ్చు.

స్వతంత్రమైన నిష్పక్షపాతంతో కూడిన న్యాయవ్యవస్థ:

శాసనవ్యవస్థ స్వతంత్రమైనదిగాను, నిష్పక్షపాతమైనదిగాను, నిష్పక్షపాతమైనదిగాను ఉండేందుకు భారత రాజ్యాంగంలో అనేక నిబంధనలు చేయబడ్డాయి. భారతదేశంలో హైకోర్టులు, సుప్రీంకోర్టులో కూడిన స్వతంత్రమైన నిష్పక్షపాతమైన న్యాయవ్యవస్థ ఉంది. న్యాయ మూర్తులు నియామకంలో, తొలగింపులో సంబంధించిన అధికారం కలదు. భారత రాష్ట్రపతి సుప్రీంకోర్టు, సంబంధిత హైకోర్టుల ప్రధాన న్యాయమూర్తులను, ఇతర న్యాయమూర్తులను నియమించాలి ఉంటుంది.

11. న్యాయస్థానములు యొక్క న్యాయ సమీక్షాధికారము:

ఒకవేళ న్యాయ సమీక్షలు జరిపే అధికారాన్ని సుప్రీంకోర్టు కలిగిఉంది. ఒకవేళ రాజ్యాంగము ఆ అధికారాన్ని గురించి వివరించలేదు కాబట్టి Chief justice U.S.A marshall, marbury, vs. madison కేసును నిర్ణయించేటప్పుడు న్యాయపరమైన సమీక్షాధికారము గురించి ప్రత్యేకంగా తెలియచేస్తారు.

శాసన రాజ్యాంగము

శాసనపరం అంటే రాజకీయ కేంద్ర ప్రాధాన్యతలు అన్ని విషయాలను సమానంగా అందరికీ అందించడం. శాసనపరం అంటే రాజకీయ ఒప్పందాలు మరియు 25 నుండి 28 వరకు గల అధికరణలు భారత రాజ్యాంగ ఒప్పందాలకు మరియు శాసనపరమైన చూడడానికి మరియు వాటిలను గురించి వివరిస్తుంది. శాసనపరం రాజకీయ చట్టాలను సమర్థించేటట్లు చూడడానికి మరియు వాటిలను గురించి వివరిస్తుంది. మరియు జనాభా రాజ్యాంగపరమైన ప్రాథమిక అధికారాలు సుప్రీంకోర్టు ప్రకటించింది. మరియు జనాభా 75 కంటే ఎక్కువ శాతం మందులకే ఒప్పందానికి ఇవి మాత్రం అన్ని అంశాలను సమానంగా అందిస్తుంది.

13. ఒకే పౌర సంస్కృతి

మనదేశంలో వివిధ తరాల పౌరసంస్కృతులుంటాయి. ఒకే రకమైన పౌరులు రకరకాల భాషలు మాట్లాడుతూ, వివిధ సంప్రదాయాలను పాటిస్తూ, వివిధ ప్రాంతాలలో నివసిస్తూ వుంటారు. అయితే ఇవన్నీ రాజ్యాంగం. రకరకాలైన 50 రాష్ట్రాలు మరియు పౌరులు రాజ్యాంగమనును తెలిసి వున్నారు. కాని మనకేమో మిస్టరీ కూడా తెలియదు. ఒకటి మాత్రం, కాశ్మీర్ రాష్ట్రానికి మినహాయింపు. మిగతా భారతదేశమంతా ఒకే రాజ్యాంగము మరియు భారతీయులందరికీ ఒకే పౌరసత్వము వున్నాయి.

14. సమాఖ్య వ్యవస్థలు (ఫెడరేలు)

భారత రాజ్యాంగం, కేంద్రప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్రప్రభుత్వాలు మధ్య అధికారాలు, విధులు మరియు సర్వీసులు తెలియచేసి మొత్తంగా సమాఖ్య (ఫెడరల్) ఫీచర్స్‌లను స్థాపించడానికి నిబంధనలు కలిగివుంది. కేంద్ర మరియు రాష్ట్రాల మధ్య స్థూలంగా అధికారాలను నిర్ణయించి నియమాలు పెట్టడం, కేంద్రప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్రప్రభుత్వాలు రెండు కలసి పనిచేయడం, పార్లమెంటు, అధ్యక్ష శాసన మండలులు, రాష్ట్రపతి పదవులను ఎన్నికలు నిర్వహించడం, విధులు తెలియచేసే బాధ్యతలు.

శాసన శాఖాధికారులు:

శాసనం ముందు ఉదయం సమాజమే అని, చట్టం సంక్షేమాన్ని అందరికీ అందిస్తున్నదని. రాజ్యాంగం హామీ ఇస్తున్నది. కులం, మతం, జాతి, మతం, స్త్రీలింగం, జన్మస్థలం మొదలగు వాటిపై విచక్షణ చూపడానికి రాజ్యాంగం అనుమతించదు. దీనిని శాసనం కాదు కార్యనిర్వాహక చర్యలే దీనిని అనుకరిస్తాం, అనుకూలం అనుమతించినట్లయితే చేయకపోవడానికి అనుమతించాడు. దీనికి శాసన పాలన అంటారు. ఇక్కడ మనిషిపాలన, మతిలేకపోవడం, మతిస్థిమితం లేకపోవడం చట్టాలను అనుసరించి జరుగుతుంది. పౌరులు ఇష్టానిష్టాలను బట్టి జరుగదు. ఇవన్నీ రాజ్యాంగ (ఖచ్చిత చట్టాలు

భారత రాజ్యాంగ పరిణామం

చారిత్రక కారణాలు :-

బ్రిటీషు వారు భారత దేశానికి ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ రూపము గా వచ్చారు. 1858 వరకు అనేక చార్టర్లను బ్రిటీషు పాలకులు వెలువరించింది. ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ నిర్మాణము, అధికారములు పరిమితి [Powers and Previleges] చార్టర్లు చట్టాలు ఈ కింద వివరించబడ్డాయి.

(1) చార్టరు చట్టము - 1601

(2) చార్టరు చట్టము - 1726

(3) రెగ్యులేటింగ్ చట్టము - 1773

(4) సెటిల్‌మెంట్ చట్టము - 1781

(5) పిట్స్ ఇండియా చట్టము - 1784

(6) చార్టరు చట్టం - 1813

(7) చార్టరు చట్టం - 1833

(8) చార్టరు చట్టం - 1853

ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టము 1858

మొదటి భారత స్వాతంత్ర్య యుద్ధము 1857-58 సం. లో జరిగింది. ఈస్వే ఇండియా కంపెనీ ప్రభుత్వ పరిపాలనను స్వీయం గా చేపట్టాము. బ్రిటిష్ పార్లమెంట్, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ ప్రత్యక్ష ప్రభుత్వమును ఏర్పరుచుటకు మొదటి శాసనాన్ని తీసుకొచ్చింది. ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టము 1858 ఈ చట్టం భారతదేశ పరిపాలనలో సంపూర్ణమైన సామ్రాట్ నియంత్రణ సూత్రమును నిబంధిస్తున్నది. ఈ శాసనం భారత రాజ్యాంగ పరిణామములో మైలురాయిగా పేర్కొనవచ్చును. ప్రస్తుత రాజ్యాంగ రూపకల్పన చరిత్ర కెమిపి సామ్రాట్ నియంత్రణ సడలింపు [Relaxation of imperial control] ప్రభుత్వ విధానమును దేహదపడింది. Board of control, court of Directors] రద్దు చేసింది. భారతదేశ సామ్రాట్ ఆధికారాలు [the Powers of the crown] ఇండియా స్టేట్ సెక్రటరీ [secretary of State Govt of India] 15 మంది లో కూడిన ఆతని కౌన్సిలు ద్వారా నిర్వహించడం జరిగింది. ఈ స్టేట్ సెక్రటరీకి సలహా సంఘంగా ఉపకరించింది.

తమన దీనికి చైర్మన్ గా ఉండేవారు.

స్టేట్ సెక్రటరీ భారత దేశం అని "గవర్నరు జనరల్" బాధ్యతా పరిపాలన చేయారు.

1858 సం. చట్టం అని యుఖ్యాంశాలు:

1. ఈ చట్టం యూనిటరీ తరహా లేదా ఉత్కృష్ట కిరిదిక్కత పరిపాలన విధానాన్ని ఉపకేషట్టింది.

2. గవర్నర్ లేదా లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు ఉపయోగ్యం ఉదిపతి గా వ్యవహరించారు.

3. ఈ చట్టం గవర్నర్ జనరల్ కు సిపిలు, మిలటరీ కార్యనిర్వాహకే 18 సం నిర్మాణ ఉధికారములు అని సమా సంక్రమించచేసింది.

4. ఇంటియా స్టేట్ సెక్రటరీ భారతదేశం అని సంపూర్ణమైన ఉధికారము అవు కలిగి వ్యవహరించాడు.

ఇంటియాల్ కౌన్సిల్ చట్టము 1861

ఈ చట్టము గవర్నరు జనరల్ కార్యనిర్వాహకే కౌన్సిలు అని సభ్యుల సంఖ్యను పెంచింది. ఉధికారులు మాత్రమే సభ్యులుగా ఉంటారు

గవర్నర్ జనరలును లెజ్జినెన్సులను జారీ చేసే అధికారాలని
కల్పించింది. ఆమోదా, కౌన్సిలులో రాబాదులు, మొలటరీ, నావిక
మిదేళీ సంబంధాలను ఉపక్షేపిత పరిచే చర్యను గవర్నరు
జనరలు ప్రత్యేకమైన తప్పనిసరి. ఏదేని బిల్లును సాధ్యమైన
పరిశీలన నిమిషి ఉంచడానికి ఈ చట్టం వల్ల గవర్నరు జనరలకు
అధికారం సంక్రమించింది. శాసనం చెల్లుబడి కావడానికి గవర్నరు
జనరలు సమ్మతి అవసరమని కూడా ఏర్పాటుంది.

ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం 1892 :-

ఈ చట్టం, కేంద్ర ఆమోదిన్సియల్ కౌన్సిళ్ళలోని అదనపు సభ్యుల
సంఖ్యను పెంచింది. గవర్నర్ జనరలు కౌన్సిలు 10 మందికి తగ్గ
కూడా 16 మంది సభ్యులకు మించకూడా ఉండాలని పరిమితి
విధించింది. బొంబాయి, మద్రాసు కౌన్సిళ్ళలో సభ్యుల సంఖ్య
8 మందికి తగ్గకూడా 20 మందికి మించకూడాను ఉండాలి.
బెంగాలు లో మాత్రం 20 మందికి నిర్ణయించ బడింది.

ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం 1909

1909 "మొంటో మార్లే సంస్కరణలు" గా ప్రఖ్యాతి నొందింది.

ఈ చట్టం భారతీయ ప్రతినిధులకు ప్రజలు ఇవి రుచులకు భారతదేశ పరిపాలనలో చోటు కల్పించాలి. బిటిషర్లు మొదటిసారిగా ప్రవర్తించారు. ఈ సంస్కరణను వైస్రాయ్ లార్డ్ మింటో. ఇండియన్ స్టేట్ సెక్రటరీ లార్డ్ మార్లి వీరులో ఇండియన్ కౌన్సిళ్ళ చట్టం 1909 ద్వారా ఇవ్వబడింది. గవర్నరు జనరలు కౌన్సిలులోని ఇదనపు సభ్యుల సంఖ్య గరిష్ఠం 60కి పెంచబడింది. మద్రాసు, బొంగాలు, ముం.పి, బొంబాయి బీహార్, బరిస్సాలోని కౌన్సిళ్ళ సభ్యుల సంఖ్య గరిష్ఠం 50కి పరిమాలు. బర్మా ఇస్సాలోని వాటి సంఖ్య 30 పెంచడం జరిగింది. ఇండియన్ శాసన సిర్మాణ కౌన్సిలు 37 మంది ఇధికారులలో నూ 23 మంది ఇనధికారులలోనూ వేర్పడింది. ఈ కౌన్సిలు చర్చ చేయవలసిన ఇశాలు పరిగాయి. బడ్జెట్ పైన ప్రజలకు ప్రమోజనం (Public interest) వేదేని విషయం పైన టాయ్మానాలను చేయడం ద్వారా పరిపాలనా విధానాన్ని ప్రభుత్వం చేసే ఇవకాశం ఈ చట్టం కౌన్సిళ్ళకు దక్కలు పరిచింది.

ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టం 1919

" " " " "

ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టం 1919 భారత రాజ్యాంగ అభివృద్ధి లో మైలురాయిగా భావించబడుతుంది. ఈ చట్టం మాంటేగు - చెమ్స్ ఫర్డ్ నివేదిక ఆధారంగా రూపొందించింది. 1909 చట్టం సంస్కరణ అనుకృష్ణి చెందారు. పార్లమెంటరీ తరహా ప్రభుత్వాన్ని సమకూర్చుకుంటు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం లో భారతీయులు అందించిన లోకాలు స్వపరిపాలన ఉద్యమం ఫలితంగా, ఇండియా స్టేట్ సెక్రటరీగా మిస్టర్ మాంటేగు భారతదేశం లో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ లక్ష్యాలను ఒక ప్రకటనను జారీ చేసారు.

ఆప్పటి ఇండియా స్టేట్ సెక్రటరీ అయిన మిస్టర్ E.S మాంటేగు గవర్నరు జనరలు లార్డ్ చెమ్స్ ఫర్డ్ తో ప్రాతిపాదనను రూపొందించి భాధ్యత ఆప్పగించడం జరిగింది. తగ్గ డిక్లరేషన్ గా ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టం 1919 తయారించింది.

1919 సం. చట్టంలోని ముఖ్యాంశాలు

" " " " "

ప్రావిన్సులలో ద్వంద్వ పాలన

" " " " "

ఇన్నోలో ద్వారాదృశ్య యాలన ఉపయోగ పెట్టడం జరిగింది. ఔజిలా రెండు భాగాలుగా "రిజర్వుడు" మరియు "ఉన్నోఫర్డ్" జరిగింది. "ఉర్వుడు" ఔజిలాలోని విషయాల పై పరిపాలనను గవర్నరు గ్రేలు సంతోషముతో పరిపాలిస్తాడు. విద్య, సార్థకి స్వపరిపాలన ప్రయోగం మొదలగు భారతీయ మంత్రులకు ఉప్పగించడం జరిగింది. గవర్నరు మంత్రులకు నిర్ణయాలు తీసుకోవచ్చు.

(ఆ) ఉపయోగ ల పై కింద సిమాంత్రణ సడలింపు

" " " " " "

ఈ చట్టం 2 రకాలైన విషయాలకు నిబంధించింది.

1. కింద కేటగిరి సంబంధించిన విషయాలు

2. ఆఫిల భారత ఉపయోగత తలిగిన విషయాలను కింద కేటగిరీ లోకి, ఉపయోగ పరిపాలనకు విషయాలను ఉపయోగ కేటగిరీలోకి విభజన చేయడం జరిగింది. ఉపయోగ పరిపాలన శాసన సిమాంత్రణ కింద సిమాంత్రణకు ఇది సడలింపు ఆ ఉపయోగ లకు ఉధికారాలు లభించాయి. భారతదేశ మొత్తానికి శాసన చేసే ఉధికారాన్ని తన వద్దే నిలిపి ఉంచుకుంది.

3. రెండు సభల శాసన మండలి.

= = = = =

1919 మొంటి చట్టము. నాయకుడే శాసన నిర్మాణ సభల కిందులో రెండు సభలతో కూడిన శాసన మండలి విధానాన్ని ఉపయోగపెట్టినది. ఈ రెండు సభల పేర్లు 1. రాజ్య సభ 2. కిందిశాసన నిర్మాణ ఉపాధ్యాయ రాజ్య సభ 60 మంది సభ్యులుంటారు. ఉందులో 34 మంది ఎన్నికైనవారు. 26 మంది గవర్నరు జనరలుచే నామినేటు చేయబడినవారు. కిందు శాసన నిర్మాణ ఉపాధ్యాయ 144 మంది సభ్యులతో కూడి ఉండేది. ఉందులో 104 మంది ఎన్నికైనవారు. మిగతవారు నామినేటు చేయబడినవారు. ఈ రెండు సభలకు ఉదికారాలు సమానంగా ఉండేవి. వీటి మార్పు మాత్రం శాసన నిర్మాణ ఉపాధ్యాయ ఉండేది. నిమోజన వర్గాలు మత ఆతిపదిక ఏ వర్గ ఆతిపదిక ఏ ఉండేవి. మిందువులకు, ముస్లిలకు, సిక్కులకు భవనాధ్యాయులకు, మూరోపియన్లకు ఆంగ్లో వర్గాల వారికి వేరు వేరు నిమోజన వర్గాలుండేవి.

ఇండియా ఉభయత్వ చట్టం :- 1935

= = = = = =

1935 సంవత్సర ఇండియా ఉభయత్వ చట్టపు ఉద్దేశాలు

(1) సమాఖ్య మరియు ఆదేశిక స్వీయం ఉతిపత్తి :-

= = = = = = = =

ఇండియా ఉభయత్వ చట్టం 1935 ఉభయత్వ సమాఖ్యను

[illegible]

(2) కీలకాలలో ద్వితీయాలన :-

(1) దేశ రక్షణ (2) విదేశ వ్యవహారాలు (3) మత పరమైన విషయాలు

(4) గిరిజన పాలనాలు.

గవర్నరు జనరులు మూడు విధాలలో పని చేయవలసి వున్నది :-

తన మంత్రులు ఏ వ్యవహారించవలసి వచ్చినప్పుడు. తమను రాజ్యాంగ ఉద్దేశంగా వ్యవహరించేవారు. వ్యక్తిగత విధాలలో పని చేసేటప్పుడు తన మంత్రులను సంప్రదించాలి.

(3) శాసన మండలి రెండు సభల పద్ధతి సమాఖ్య :-

శాసన మండలి సమాఖ్య రెండు సభలలో మొదట వుండేది. ఒకటి సమాఖ్య శాసనసభ రెండవది రాజ్యసభ.

ఇండియా భూభాగ మండలి తరు పాలనాలలో శాసన సభ మరియు శాసన పరిషత్తు అను రెండు సభలలో మొదట శాసన మండలాలు ఉండేవి.

మిగలు పాలనాలలో మాత్రము "శాసన మండలి" ఒకే సభలో వుండును.

(4) ఉద్దేశాలు విభజన :-

రాజ్య సంస్థానాలు ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టంలోని సమాఖ్య నిబంధనలు కీలక ప్రభుత్వమునకు ఉద్దేశాలు విస్తృత చేయబడ్డాయి. 1935 సం॥ చట్టం కీలకం మధ్య ఉద్దేశాలు పంచబడ్డాయి.

కేంద్ర మిషన్ సర్ స్టాఫర్డ్ క్రిప్స్ ఇటిటిషు ప్రభుత్వం 1942 మార్చి కీలకే ఇండియా చేస్తుంది. ఇండియా గవర్నర్ లార్డ్ వేవెల్ 1945 లో సిమ్లా సమావేశం కాబినేట్ మిషన్ వల్లన్ 1946 (1) లార్డ్ పెతిక్ లారెన్స్ (2) సర్ స్టాఫర్ క్రిప్స్ (3) మిస్టర్ వి.వి ఉన్నారంటర్ చెప్పారు.